

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka, Mgr. et Ing. et Bc. Radovana Havelce, JUDr. Ludmily Valentové a JUDr. Bohuslava Hnízdila v právní věci stěžovatele **A. B.,** zastoupeného Mgr. Jaroslavem Vaško, advokátem se sídlem v Praze 4, Do Čtvrti 81/4, za účasti **Ministerstva vnitra,** se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 23. 1. 2007, č. j. 29 Az 29/2006 - 31,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Odměna advokáta Mgr. Jaroslava Vaško **se určuje** částkou 2400 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 23. 1. 2007, č. j. 29 Az 29/2006 - 31, zamítl žalobu stěžovatele proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „ministerstvo“) ze dne 18. 4. 2006, č. j. OAM-1292/VL-10-K04-2005, kterým nebyl stěžovateli udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a současně bylo rozhodnuto, že se na něj nevztahuje překážka vycestovaní ve smyslu § 91 zákona o azylu. V odůvodnění rozsudku krajský soud uvedl, že stěžovatel ministerstvu žádné důkazy nenabídl ani nepředložil a ministerstvo tak postupovalo zákonným a standardním způsobem, když opakovaně stěžovatele k jeho tvrzením vyslechlo. Jeho údaje o existenci vahhabistů, jejich praktikách a situaci panující v Čečensku a Dagestánu jsou vcelku obecně

známy, tyto skutečnosti však ještě nepotvrzují, že v životě stěžovatele se skutečně odehrály všechny skutečnosti tak, jak sám tvrdil. Za situace nedostatku jakýchkoliv důkazů mohlo na správnosti stěžovatelem tvrzených událostí stavět ministerstvo pouze tehdy, pokud by se jeho výpověď na cílené dotazy opakovaně shodovala jak co do místa, tak času jednotlivých událostí. V případě stěžovatele se tak však nestalo a ministerstvo na tuto skutečnost správně ve svém rozhodnutí poukázalo. Stěžovatel si byl pak zřejmě těchto skutečnosti vědom, neboť uváděl, že na základě opakovaného bití si již prakticky nic nepamatuje a jeho zdravotní stav se v tomto směru zhoršuje. Krajský soud však konstatoval, že ze správního spisu vyplývá, že stěžovatel ve své žádosti o udělení azylu uvedl, že je zdráv, tuto skutečnost potvrdil svým podpisem i v protokolu z prvého pohovoru dne 3. 8. 2005 a opakovaného pohovoru dne 3. 2. 2006 a tatáž skutečnost pak vyplývá i z potvrzení ošetřující lékařky ze dne 4. 4. 2006. Pokud stěžovatel namítal pochybení spočívající v porušení ust. § 47 zákona č. 71/1967 Sb., ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „správní řád“), krajský soud konstatoval, že ministerstvo se naopak chovalo tak, aby zjistilo pokud možno co nejspolehlivěji věrohodnost stěžovatelem tvrzených skutečností. Stěžovatel žádné důkazy nepředložil ani nezmínil, a pokud jej ministerstvo upozornilo, že jeho informace jsou oproti minulým údajům v téže věci odlišné, stěžovatel buď řekl, že neví, jak se mohlo stát, že informace si odporují, nebo řekl, že si to již nepamatuje. Z takového postupu však nelze vyčítat ministerstvu, že v závěru hodnotilo stěžovatelem uváděné údaje jako nevěrohodné. Bylo totiž v průběhu celého správního řízení v zájmu žadatele o azyl, aby si případně své vzpomínky a průběh dřívějších událostí uspořádal a vypovídal pravdivě a o konkrétních situacích shodně. To, že tak neučinil, nelze klást za vinu ministerstvu, které právě na základě stěžovatelem uvedených informací mělo o výsledku řízení rozhodnout. Ze zpráv o zemi původu ministerstvo mohlo totiž pouze zcela obecně zjistit, že stěžovatelem namítaná situace tam existuje, nemohlo však prokazatelně uvést, že se tak dělo i stěžovateli samému. Krajský soud pak po přezkoumání věci mohl konstatovat, že stěžovatelem namítané pochybení na straně ministerstva neshledal a neshledal ani žádný z azylově relevantních důvodů. Pokud ministerstvo v rozhodnutí v souvislosti s neexistencí překážky vycestování citovalo pouze informaci Ministerstva zahraničních věcí ze dne 1. 4. 2003, č. j. 111848/2003-LP, je potřeba podle krajského soudu vzít v úvahu, že posléze uvedlo, že „při posouzení této otázky správní orgán vycházel z informací uvedených ve výše zmíněných informačních zdrojích, které uvádějí, že projevy vahhabismu jsou na území Ruské federace státními orgány postihovány...“ a dále ministerstvo uvedlo, že v současné době na území Ruské federace neprobíhá žádný válečný konflikt, země nežádá o vydání stěžovatele pro trestný čin, za který by mu hrozil trest smrti a jeho vycestování není v rozporu s mezinárodními závazky České republiky. Je tedy zřejmé, že i v tomto dalším odůvodnění čerpalo ministerstvo z dalších zpráv o zemi původu stěžovatele, ač tyto vyjmenovalo na jiném místě svého rozhodnutí. Stěžovatel byl dne 3. 2. 2006 seznámen s výčtem podkladových zpráv, které ministerstvo shromáždilo za účelem posouzení situace panující v zemi jeho původu a ve správním spise jsou všechny tyto zprávy přítomny. Shromážděné zprávy o situaci v zemi původu stěžovatele tak mohly poskytnout ministerstvu potřebné aktuální informace o tom, že v případě stěžovatele závažné překážky vycestování, uvedené v ust. § 91 zákona o azylu, aktuálně neexistují.

Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost, v níž namítal, že ministerstvo nezjistilo přesně a úplně skutkový stav věci před vydáním rozhodnutí, čímž porušilo ustanovení § 3 odst. 4, § 32 odst. 1 a § 46 správního řádu a v důsledku toho i nesprávně právně posoudilo žádost o azyl. Dále namítal, že důkazy, které si ministerstvo opatřilo pro rozhodnutí, nebyly úplné, čímž došlo opětovně k porušeni ustanovení § 32 odst. 4, § 32 odst. 1 a § 46 správního řádu, a ministerstvo nemohlo tedy správně usuzovat na skutkové a právní otázky, které pro své rozhodnutí potřebuje zodpovědět. Rovněž namítal,

že rozhodnutí nevyplývá ze zjištěných podkladů, tj. není zde logická vazba mezi rozhodnutím a podkladem pro ně. Stěžovatel je v zemi svého původu ohrožen na životě tím, že náleží k určité sociální skupině. Podle jeho názoru tak splňuje podmínku § 12 písm. b) zákona o azylu pro jeho udělení. Jde nejen o ohrožení života, ale také o nepředstavitelný psychický nátlak a stát není schopen odpovídajícím způsobem stěžovateli zajistit ochranu před takovým jednáním. Rozhodně však podle něj jde o důvody humanitární, na základě kterých bylo možno k udělení azylu použít § 14 zákona o azylu. V doplnění kasační stížnosti stěžovatel uvedl, že není sporu o tom, že žil téměř deset let před odjezdem z Ruska v Dagestánu a že je islámského vyznání. Není sporu ani o tom, že v Dagestánu je neklidná situace a že nejsou řídké případy násilí motivované náboženskými a sociálními důvody. Rizika vyplývající z místních konfliktů pak narůstají za situace, kdy se některý z členů rodiny aktivně účastní ozbrojeného boje. V daném případě byl takto aktivní otec stěžovatele a z výpovědi stěžovatele je zřejmé, že tato otcova aktivita měla přímý dopad na pozici stěžovatele v Dagestánu, kdy byla ze strany vahhabistů vyvíjena aktivita směřující k získání stěžovatele jako aktivního člena tohoto hnutí. Stejně tak vůči němu byly vyvíjeny kroky ze strany milice předpokládající, s ohledem na jeho osobní vztahy, zapojení v tomto hnutí. Za situace, kdy konečně i krajský soud konstatoval, že praktiky vahhabistů, stejně tak jako situace panující v Čečensku a Dagestánu, jsou známy, mělo být podle názoru stěžovatele jednoznačněji vyloučeno riziko hrozící mu při návratu do Dagestánu. K závěru ministerstva, že ve stěžovatelových výpovědích jsou rozpory a těmto neuvěřilo, čemuž přisvědčil i krajský soud a v odůvodnění rozsudku uvedl, že bylo v zájmu žadatele o azyl, aby si případně své vzpomínky a průběh dřívějších událostí uspořádal a vypovídal pravdivě a o konkrétních informacích shodně, stěžovatel uvedl, že podle jeho názoru nelze pravdivost jím uváděných tvrzení poměřovat schopností být schopen vypovídat o jednotlivých skutečnostech zcela shodně. Pokud by byl tento závěr akceptován, znamenalo by to, že pravdivost výpovědi by mohla být posuzována podle kvality jejího podání, což by v samém důsledku znamenalo, že komunikativní osoba s vysokou inteligencí, která by byla schopna se svoji roli dokonale naučit, by v případě posuzování důvodů azylu s největší pravděpodobností uspěla, byť by jí tvrzené skutečnosti nebyly pravdivé, zatímco oproti tomu osoba hovořící pravdu, nicméně nikoliv tak sebevědomým způsobem, by šanci uspět zřejmě neměla. Podle stěžovatele tedy za situace, kdy ministerstvo dospělo k závěru, že v jeho jednotlivých výpovědích jsou určité nejasnosti, mělo nechat zpracovat znalecký posudek k posouzení osoby stěžovatele z hlediska jeho věrohodnosti. Ministerstvo tak nemělo při svém rozhodování k dispozici potřebné podklady, na základě kterých mohlo rozhodovat a krajský soud měl jeho rozhodnutí zrušit. Proto se stěžovatel domáhal zrušení napadeného rozsudku a přiznání kasační stížnosti odkladného účinku. Následně dne 4. 6. 2007 stěžovatel prostřednictvím svého právního zástupce předložil kopie zpráv o svém zdravotním stavu, které neměl v době podání kasační stížnosti k dispozici a s jejichž pomocí by mělo být snadnější potvrdit či vyloučit jeho zdravotní problémy, které by mohly mít vliv na jeho výpadky paměti.

Ministerstvo ve svém vyjádření ke kasační stížnosti popřelo její oprávněnost, neboť jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. Pro řízení o kasační stížnosti odkázalo na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi, které stěžovatel učinil během správního řízení, a na vydané rozhodnutí. K námitkám uvedeným v kasační stížnosti ministerstvo uvedlo, že jsou sice velmi zajímavou právní dedukcí, nicméně s případem stěžovatele nemají žádnou souvislost. Správní řízení o udělení azylu se řídí zásadou aktivity žadatele. Na podporu svých tvrzení ministerstvo odkázalo na ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu, podle níž má ministerstvo povinnost zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu jen tehdy, jestliže žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že existují důvody v tomto ustanovení uvedené,

případně neuvádí jen důvody ekonomické. Ze žádného ustanovení zákona o azylu nelze dovodit, že by ministerstvu vznikla povinnost, aby samo domýšlelo právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a posléze k těmto důvodům činilo příslušná skutková zjištění. Povinnost zjistit skutečný stav věci podle § 32 správního řádu má ministerstvo pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl. Ministerstvo musí umožnit žadateli o azyl sdělit v řízení všechny okolnosti, které považuje pro udělení azylu za významné, avšak není jeho úkolem předestírat důvody, pro které je azyl obvykle poskytován. Stěžovatelem uváděné výpadky paměti, nedoložené lékařskými zprávami, se jeví jako účelově uvedené. Na možnost doložení lékařských zpráv byl stěžovatel upozorněn již v řízení o žalobě proti správnímu rozhodnutí, ale nereflektoval na ně. Z výše uvedených důvodů ministerstvo navrhlo zamítnutí kasační stížnosti pro její nedůvodnost.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek v souladu s ust. § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. v rozsahu a z důvodů, které uplatnil stěžovatel v kasační stížnosti a přitom sám neshledal vady uvedené v odst. 3 citovaného ustanovení, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Nejvyšší správní soud dovodil podle obsahu kasační stížnosti, že se stěžovatel dovolává stížnostního důvodu podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., podle něhož lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit.

Nejvyšší správní soud neshledal, že by skutková zjištění, z nichž ministerstvo v napadeném rozhodnutí vycházelo, neměla oporu ve spisech nebo s nimi byla v rozporu. Naopak je toho názoru, že ministerstvo vycházelo z toho, co sdělil sám stěžovatel. Nebylo rovněž zjištěno, že by při zjišťování skutkové podstaty byl ministerstvem porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem a že by tato skutečnost mohla ovlivnit zákonnost rozhodnutí. Ministerstvo v průběhu správního řízení umožnilo stěžovateli, aby sdělil všechny okolnosti, které považuje pro udělení azylu za významné, a to jak v žádosti o udělení azylu, tak následně při dalších dvou pohovorech. Ze správního spisu není patrno, a stěžovatel to ani netvrdí, že by byl jakýmkoliv způsobem v průběhu řízení o udělení azylu omezován při sdělení důvodů, pro které požádal o azyl. Skutkový stav tak byl zjištěn v souladu se správním řádem a důkazy, které si ministerstvo opatřilo, tj. tvrzení stěžovatele a listinné důkazy, jsou pro posouzení daného případu dostačující.

Jelikož zpravidla není v možnostech žadatele o azyl prokázat svá tvrzení jiným způsobem, než svou výpovědí, je srovnání jím uváděných skutečností zásadním kritériem pro posouzení jejich věrohodnosti. Pokud se ve výpovědích žadatele o azyl vyskytuje značné množství rozporů, které není schopen zdůvodnit, nelze ministerstvu vytýkat, že k nim přistupuje s určitou mírou pochybností. V případě stěžovatele ministerstvo shledalo jeho výpovědi zcela nevěrohodnými, a to z důvodu zásadních rozporů, které stěžovatel nedovedl nijak přijatelně objasnit, byť k tomu byl ministerstvem opakovaně vyzýván. Stěžovatel byl opakovaně poučen o své povinnosti uvádět v průběhu správního řízení pravdivé informace, neboť pokud nebylo a není v jeho možnostech předložit důkazy o svém pronásledování, potom je jeho přesný popis potíží v kontextu s informacemi o zemi původu stěžejním podkladem pro úvahu ministerstva, zda lze na základě jeho tvrzení dovodit důvody,

se kterými zákon o azylu spojuje udělení azylu. Stěžovatelem uváděná tvrzení se však rozcházela, obsahovala rozpory a učinila tak stěžovatelův příběh nevěrohodným. V žádosti o udělení azylu ze dne 19. 7. 2005 například stěžovatel uvedl, že se v letech 1995 - 1997 zdržoval v čečenské vesnici Ch. a následně ani ne za měsíc při pohovoru dne 3. 8. 2005 uvedl, že se na tomto místě zdržoval v letech 1989 - 2003. Když byl při pohovoru ministerstvem upozorněn na odlišnost údaje v žádosti o azyl, odpověděl, že nic takového neřekl a trval na údaji sděleném při pohovoru. Zatímco v žádosti o azyl popsal stěžovatel svoji cestu do České republiky, při pohovoru dne 3. 8. 2005 uvedl, že neví, jakým způsobem do České republiky přicestoval. V žádosti o azyl uvedl, že v létě roku 2004 byl bombardován dům, v němž tehdy žil a v pohovoru dne 3. 8. 2005 sdělil, že k této události došlo v roce 1999 nebo 2000. V pohovoru dne 3. 8. 2005 popsal poslední kontakt se členy vahhabistického hnutí tak, že k němu mělo dojít přibližně dva týdny před jeho odjezdem z Dagestánu, kdy k němu přijeli domů a odvezli ho za vesnici na kraj lesa a po hodině a půl ho odvezli domů. V dalším pohovoru dne 3. 2. 2006 však tuto událost popsal odlišně. Uvedl, že vahhabité přijeli k němu domů, chytili ho a odvezli na jejich stanoviště v lese, kde ho drželi několik dnů. Stěžovateli se pak podle jeho slov podařilo utéci. Při pohovoru dne 3. 8. 2005 mu byla položena otázka, zda skutečnost, že je kontaktován členy vahhabistického hnutí, oznámil kompetentním orgánům. Tehdy odpověděl, že nikoli. Při pohovoru dne 3. 2. 2006 však prohlásil, že hned na začátku o celé záležitosti s milicí hovořil, ale nemělo to podle něj žádný smysl. Stěžovatel při pohovoru dne 3. 8. 2005 uvedl, že v průběhu roku 2005 jej příslušníci milice převezli pětkrát nebo šestkrát na oddělení do B., přičemž naposledy se tak mělo stát 9. nebo 10. 6. (v žádosti o azyl uvedl květen 2005). Při dalším pohovoru však nebyl schopen časově určit, kolikrát v průběhu roku 2005, a kdy naposledy, k jeho zatčení mělo dojít. Vzhledem k rozporuplnosti stěžovatelem uváděných tvrzení, která je tak činí nevěrohodná, nelze ministerstvu vytýkat, že skutková podstata, z níž ve svém rozhodnutí vycházelo, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu. Proto neměl krajský soud důvod napadené správní rozhodnutí zrušit.

K lékařským zprávám v ruském jazyce, jejichž kopie stěžovatel doručil krajskému soudu po podání kasační stížnosti a k nimž uvedl, že s jejich pomocí by mělo být snadnější potvrdit či vyloučit jeho zdravotní problémy, Nejvyšší správní soud v souladu s § 109 odst. 4 s. ř. s. nepřihlédl, neboť se jedná o skutečnost, kterou uplatnil až poté, kdy byl vydán napadený rozsudek.

Nejvyšší správní soud proto z důvodů výše uvedených kasační stížnost podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. Ve věci rozhodl v souladu s § 109 odst. 1 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání, když neshledal důvody pro jeho nařízení.

O stěžovatelem podaném návrhu, aby kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek podle ust. § 107 s. ř. s., Nejvyšší správní soud nerozhodl, neboť by to bylo nadbytečné, když samo podání kasační stížnosti má podle § 32 odst. 5 zákona o azylu odkladný účinek.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1, věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel v řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení, a ministerstvu žádné náklady s tímto řízením nevznikly.

Stěžovateli byl pro řízení o kasační stížnosti soudem ustanoven zástupcem advokát a podle § 35 odst. 8 s. ř. s. platí v takovém případě odměnu advokáta včetně hotových výdajů stát. Podle § 9 odst. 3 písm. f) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, náleží advokátovi odměna za jeden úkon právní služby (doplnění kasační stížnosti) 2100 Kč (§ 11 odst. 1 písm. d) citované vyhlášky) a podle § 13 odst. 3 citované vyhlášky náhrada hotových výdajů v částce 300 Kč, celkem tedy 2400 Kč. Podání ze dne 28. 5. 2007 označené jako „Upřesnění doplnění stížnosti“ není podáním ve smyslu § 11 odst. 1 písm. d) citované vyhlášky, protože jen konstatuje, že byla podána kasační stížnost včetně jejího doplnění a k tomuto bezobsažnému podání byly připojeny kopie zpráv o zdravotním stavu stěžovatele.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. července 2007

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu